

Avantatges dels escacs

Àmbits

Intel·lectual

De la
Personalitat

Social

Esportiu

De la
Salut

Els escacs són una eina lúdica i pedagògica de primer ordre pels avantatges que comporta l'aprenentatge i la pràctica d'aquest joc a la formació integral de les persones.

A continuació s'exposaran, d'una forma breu i esquemàtica, les capacitats intel·lectuals que es potencien, els valors que s'ensenyen i els hàbits que s'adquireixen amb l'estudi i la pràctica d'aquest joc.

Els avantatges poden agrupar-se en cinc àmbits: intel·lectual, de la personalitat, esportiu, de la salut i social.

Àmbit Intel·lectual

Dins l'àmbit intel·lectual, cal destacar principalment que l'augment de la capacitat d'atenció i concentració, la millora del raonament lògic i de la memòria, i el fet d'aprendre a estar en silenci serveixen per fomentar i reforçar l'adquisició dels hàbits d'estudi i, en conseqüència, incideixen positivament en la millora del rendiment escolar.

A més, es potencien substancialment les capacitats de càlcul, d'anàlisi i de síntesi; es millora la percepció, la discriminació, la creativitat, la imaginació i la intuïció; es treballa l'orientació espai-temps i es millora l'expressió verbal.

Els escacs, en definitiva, són importants per a l'estimulació del pensament, atès que en la seva pràctica hi convergeixen dos tipus de raonament: el convergent, que consisteix a saber aplicar els procediments i els raonaments lògics escaients per arribar a solucions correctes (aquest raonament convergent es pot ensenyar i aprendre), i el divergent o creatiu, on en funció dels coneixements i/o experiències prèvies es dona una resposta o una altra (creacions), diferent segons la persona i les circumstàncies del moment (aquesta capacitat de creació es pot potenciar però és molt difícil d'ensenyar perquè es basa en la intuïció).

En la resolució de problemes és molt important, en primer lloc, tenir la capacitat de reconèixer-los, en segon lloc, poder seleccionar els elements importants i discriminar els que no ho són, i, en tercer lloc, poder comparar diferents situacions i fer els càlculs mentals necessaris per arribar a les solucions més idònies.

Àmbit de la Personalitat

Dins l'àmbit de la personalitat s'estimula la iniciativa, l'autocontrol, l'autodisciplina, l'esforç, la reflexió, el pensament crític i la responsabilitat; es millora l'organització i la planificació i es potencia l'autoestima i l'autonomia.

En una partida d'escacs els jugadors constantment estan prenent decisions, sense cap ajuda externa, per tal d'aconseguir una estratègia guanyadora i així superar les dificultats que els adversaris plantegin durant les partides. Aquestes decisions requereixen de reflexió i d'anàlisi prèvies per poder trobar la millor solució en cada moment i, alhora, poder preveure les futures respostes del contrincant.

El jugador, a mesura que millora la seva capacitat d'autocontrol i augmenta l'esforç i la tenacitat en els processos d'anàlisi, síntesi, reflexió i valoració de les situacions, anirà aconseguint millors resultats. Per tant, el jugador serà responsable de les seves pròpies decisions, perquè en el joc dels escacs l'atzar no té cap influència.

Independent de si es guanya o es perd, l'escaquista augmenta l'autoestima, ja que va constatant que milloren les seves capacitats intel·lectuals i d'autocontrol emocional. És a dir, no solament es valora guanyar o perdre, sinó també la capacitat de fer combinacions artístiques i brillants la millora en el nivell de joc. A més, el fet de progressar, ser reconegut i valorat dins el grup contribueix a millorar l'autoestima del qui juga.

Les persones que aprenen a escollir la millor solució davant d'un problema seran més autònomes i responsables.

Àmbit Social

Dins l'àmbit social els escacs poden ajudar a la integració dels immigrants en les societats d'acollida i a lluitar contra el racisme i la discriminació de gènere, com ja s'ha esmentat en l'àmbit esportiu.

I, això, perquè és un joc o un esport que permet competir en igualtat de condicions persones de totes les edats, tant homes com dones.

En ser els escacs un esport no elitista, familiar i amb prestigi social, fa possible la relació personal entre individus de diferents països i nivells socials.

A més, el gran component lúdic d'aquest esport el converteix en una pràctica ideal per al bon ús del temps lliure i d'oci.

Àmbit Esportiu

Dins l'àmbit esportiu els escacs fomenten el respecte per les regles del joc, l'acceptació del resultat de les partides, la solidaritat, la tolerància i el respecte per a les persones i la cooperació. És a dir, els escacs són un element que pot ajudar a la socialització de les persones.

En els escacs, a més d'estar penalitzat l'incompliment de les normes i regles del joc, es considera una falta greu intentar fer trampes, a diferència d'altres esports en què cometre faltes tàctiques, simular-les o intentar enganyar els àrbitres forma part del joc.

Normalment, guanyar i perdre partides ajuda a assumir els propis èxits i fracassos al llarg de la vida.

Els escacs és un dels pocs esports en què, després d'acabar una partida, els jugadors comenten les diverses estratègies i les possibles solucions de les jugades errònies, a fi que el jugador de menys nivell pugui aprendre i superar-se.

El fet de ser un dels tres esports amb més practicants al món, amb figures mundials de tots els indrets, on no predomina la força i sí les capacitats mentals possibilita la lluita contra la discriminació racial, social i de gènere.

D'altra banda, els escacs són compatibles amb la pràctica d'altres modalitats esportives. D'altra banda, els escacs són compatibles amb la pràctica d'altres modalitats esportives.

En aquest esport, independent de si es competeix individualment o en equip, el jugador ha d'aprendre que les peces s'han de moure de forma harmònica, per poder actuar en equip i guanyar una partida.

Àmbit de la Salut

Dins l'àmbit de la salut els escacs fomenten el desenvolupament i el manteniment de les capacitats intel·lectuals i, a la vegada, ajuden a trobar un equilibri emocional que aporti benestar i felicitat a les persones, i a aprendre a conviure.

Mitjançant els escacs, es pot incidir en l'educació emocional dels infants i adolescents, per tal d'evitar o reconduir moltes de les conductes antisocials i agressives presents en la nostra societat.

Per als infants l'estimulació d'aquestes capacitats és necessària per aconseguir desenvolupar la seva intel·ligència i també per ajudar-los a ser millors persones.

D'altra banda, per a la gent gran és imprescindible realitzar gimnàstica mental, a fi de conservar les seves capacitats intel·lectuals, reforçar la seva memòria i, en conseqüència, per gaudir d'un major benestar personal.